



# RAKARÖR

## INFORMATIONSBLAD FRÅN LABORATORIEMEDICIN

Nr 52, mars 2009

### KLINISK KEMI

#### Sänd rutinproverna till närmaste lab!

*-Eija Lundströmer och Karin Goldkuhl-*

Idag får vi till Sunderbylab prover som borde ha analyserats på något av läns-lab. Proverna blir inte bättre av trans-porten och särskilt riskerar ni att bli utan svar för prover med kort hållbarhet såsom SR, blodstatus och PK. Om ni nödvändigtvis måste använda pappersremiss, innebär det att det behövs en till varje lab.

Instrumentparken för de flesta rutin-prover är idag identisk på länets sjuk-huslab med jämförbara resultat och referensvärden. För att säkerställa kvaliteten på analysresultaten i länet, har ett arbete pågått med att ta fram gemensamma rutiner och metodbeskrivningar. Arbetet fortskrider med att införa gemensamt labdatasystem 2010. Målet på sikt är läns-gemensam ackreditering.

#### IVY går i ålderspension

*-Eija Lundströmer-*

Blödningstid enligt IVY läggs ned i Sunderbyn, Kalix och Piteå 27 mars och i Gällivare 14 april. Datum är inte fastställt i Kiruna, var god se deras hemsida.

Metoden, som beskrevs av Ivy i nuvarande form 1941, har spelat ut sin roll. Det finns inget säkerställt samband mellan resultat från IVY och faktisk blödning vid operativa ingrepp. En noggrann blödningsanamnes inklusive ärftlighet kan inte ersättas av ett tvivelaktigt prov. Allt fler sjukhus har lagt ned IVY och åtgärden har inte visat sig öka blödningssammanhang. För vidare diskussion och referenser, se Läkartidningen 2008, nr 17-18, "Blödningstidsbestämning har spelat ut sin roll" s 1278-83 och "Blödningstid – endast i specialfall" s 1268.

Beställning av B-Neutrofila, maskin

*-S Wikström och Katharina Lundborg-*

Beställningen B-Neutrofila, maskin kan göras på kem lab i SY, samtidigt måste också ett blodstatus beställas.

Beställningen är avsedd för läkemedels-behandlingar, där antalet neutrofila (stav- och segmentkärninga) är av speciellt intresse, t.ex. vid cytostatika-behandlingar.

Beställningen av B-Neutrofila, maskin kommer att leda till snabbare svar än om B-celler beställs, eftersom detta ofta leder till manuell granskning.

### MIKROBIOLOGLABORATORIET

#### Information från Mikrobiologen

*-Peter Celtner-*

RAF (referensgruppen för antibiotika, [www.srga.org](http://www.srga.org)) har genomfört en del ändringar beträffande kriterierna för S, I eller R-klassificering av vissa arter.

Ändringarna kommer att träda i kraft snarast; Enterokocker som saknar resistensmekanismer (d.v.s. den så kallade vildtypspopulationen), kommer att klassificeras som I (indeterminant/ intermediär) gentemot trimetoprim, i stället för som nu S (känsliga), men med en reserverande tilläggskommentar.

Förändringen baserar sig på in vitro-testets osäkerhet i att säkert kunna förutsäga klinisk effekt, d.v.s. även om in vitro-testet utfaller som S (känslig). Detta beror på artens förmåga att in vivo kunna utnyttja den infekterade omgivningens ev. folsyrainnehåll och därmed neutralisera trimetoprimets verkningsmekanism. (Referenser finns v.b. att erhålla av undertecknad).

Familjen enterobacteriaceae S-I-R gränser mot mecillinam ändras så att inga stammar längre kommer att klassas som I. Antigen S eller R.

Då stafylokocker (med undantag av bl.a. *S.saprofyticus* samt *S.lugdunensis*) till

mycket stor andel (uppemot 90 % även i Norrbotten) bildar betalaktamas, kommer vi i enlighet med nu gällande rekommendationer från RAF, ej längre att rutinmässigt besvara ampicillin/pcV/pcG för stafylokocker, med undantag för de två ovannämnda.

#### Provtagning på gravida

*-Gunnar Granberg-*

Vid provtagning av gravida för test av Hepatit Bs antigen, HIV och syfilis vill vi påminna att ta serumprovet i STORT rör med röd propp (Materialcentrum: Vacutainerrör 7 mL, artikelnummer 12497).

Då en portion av provet fryses i biobank (för eventuell senare utredning vid komplikationer, räcker inte ett litet rör.

#### Märkning av prov som skickas till Mikrobiologiska laboratoriet

*-Inger Larsson-*

Proverna märks med streckkodsetiketter som finns på baksidan av remissen.

Om man väljer att ta ut etiketter i VAS, så måste man läsa av remissens etikettnummer som består av tre bokstäver och tre siffror. Bokstäverna och siffrorna måste vara versala (stora).

⇒ Till sida 2



## Urinodlingar

*-Peter Cettner-*

Möjlighet finns att beställa s.k. utvidgad urinodling. Detta bör tillämpas i de sällsynta fall med negativt odlingsresultat på sedvanlig odling, där kvarstående misstanke på bakteriell UVI kvarstår.

Man tar då ett nytt prov och begär i klartext i remissen "utvidgad odling" och anger även orsaken till detta. Utvidgad odling medför att materialet inkuberas i miljöer, så att tillväxtkrav för kräsna och för UVI-ovanliga arter tillgodoses. Utvidgad odling bör ej begäras slentrianmässigt! (Man kan alternativt kontakta mikrobiologlab för att i efterskott begära utvidgning på sparad primärprov - sparas i 7 dagar från ankomst - vilket dock är ett sämre alternativ).

Påminner slutligen om vad som är viktig remissinformation för urinodlingar, då informationen numera kommer att direkt påverka utodling, resistensbestämningar och omfattning av artbestämning;

- Hög UVI (d.v.s. pyelonefrit, urosepsis, febril UVI)?
- Låg UVI (cystit)? Finns typiska cystitsymtom d.v.s. trängningar och miktionsveda?
- Finns ospecifika spt?
- Kort blåsinkubationstid?
- Nitritpositiv?
- KAD?
- Sten eller andra urologiska komplikationer?
- Preopodling?
- Immunsuppression och orsak till denna (ange sjukdom och/eller behandling)?
- IVA-patient?

Vi kommer snart att börja svara ut en utvidgad resistensbestämning på alla remisser med uppgifter som tyder på hög UVI, samt på alla IVA-fall.